Nr. 49. DERDE JAARGANG. 1871

DE ARBEIDER IS ZIJN LOON WAARD.

DE WERKMAN.

ARBEID ADELT.

Orgaan voor Arbeiders-Vereenigingen.

Dit blad verschijnt elken Zaterdag.
Prijs van het abonnement voor Amsterdam per drie maanden . . . . . ƒ 0,50
Voor de provinciën, franco p. post. „ 0,60
Afzonderlijke nommers. . . . . „ 0,05
Advertentiën 5 cents per regel.

Alles wat de redactie of administratie van dit weekblad betreft, gelieve men franco te zenden aan den uitgever.

Zaterdag 29 Juli.

Van alle boekwerken, van welke twee ex aan de redactie worden gezonden, wordt aankondiging gedaan.
Advertentiën in te zenden vóór Donderdag middag 2 ure.
Ongefrankeerde brieven worden geweigerd.

Voor den Werkman is de prijs van dit blad 3 cents per nommer, in de provinciën 3½ cents, wekelijks te betalen.

Agentschappen van DE WERKMAN zijn de volgende plaatsen gevestigd:

Amsterdam,	J. van Lewe, Hazenstraat, 406.
Antwerpen,	Ph. Coenen, Boomgaardstraat, 3.
Arnhem,	J. Th. Scheepers, St. Jansplaats, 4.
Bolsward,	L. de Jong.
Brummen,	E. J. Reevoort, Ambachtstraat.
Brussel,	V. F. Herrebout, Progresstraat, 3.
Gent,	Karel de Boos, St. Amandstraat, 88.
Haarlem,	Hendrik Otto, St. Anthonestraat.
's Hage,	A. Nikolaas, Z. O. Binnensingel, nr. 75.
Harlingen,	J. P. Bakker, Boekhandelaar.
Joure,	Dirk Fortuin, bij de Boterwaag.
Leeuwarden,	J. Colerus, over 't Nieuwe St. Anthony-Gasthuis.
Luik,	Heindrik, Rue de Montagne, St. Walburge, 57.
Nijmegen,	J. G. Nikkel, Regulierstraat.
Rotterdam,	P. G Ph. Jonkman, Lange Pannekoekstraat bij de Prinsenstraat, 9—143.
Sneek,	J. Kuiper, Stadswal of Buitensingel, aan de Leeuwarder Trekvaart.
Utrecht,	W. L. Sloot, Lange Smeestraat, B 660.
Wageningen,	C. P. Pirkt, Buurt C, Nr. 9.
Zutphen,	M. Scholten, Rozengracht.
Zwolle,	W. van den Berg, Ossenmarkt, B 27.

NED. TYP. BOND.

Afd. AMSTERDAM.

Buitengewone algemeene vergadering, op Vrijdag 4 Augustus, des avonds ten 9 ure precis, ten huize van den heer Th. van Os, Nieuwmarkt. — Afdracht van contributie, kiezen van drie gedelegeerden voor het bestuur van den Amsterdamschen Werkmansbond, en kiezen van vice-president, enz.

J. OMSELEN, secr.

Nog is voor J. VAN LEWE ontvangen:

Van eenige gezellen ter boekdrukkerij van Loman, Kirberger & van Kesteren . . .	ƒ 0,40
Totaal der vorige opgaven . .	„ 120,68
Te zamen	ƒ 121,08

Wie niet voor ons is, is tegen ons!

Sigarenmakers!

Met dit woord in mijne gedachten begin ik deze regelen te schrijven. Wanneer wij tot beschaming van onzen stand, tot beschaming van den nederlandschen werkman moeten vernemen, dat onze strijdende belgische vakbroeders voor geen ander land hebben te vreezen als voor Nederland, dan volgt hier van zelf uit, dat de Nederlanders, althans in ons vak, meer dan flauwhartig zijn. Ik spreek niet van hen, die zich met ons hebben vereenigd; ik spreek ook niet tot hen, die, hoewel nog op zich zelf staande, betere gevoelens koesteren, — maar ik spreek tot hen, die niet anders als hun eigenbelang op het oog hebben, en zeggen: Als ik het maar heb; wat gaat mij een ander aan! Met andere woorden: ben ik mijns broeders hoeder? Gij, wie ge ook zijn moogt, die alzoo denkt of spreekt, gij kunt het zeker niet begrijpen, dat gij niet alléén de zaak uwer vakbroeders in België bederft, van hen welke niet hebben willen toegeven aan het willekeurige dat de patroons van hen vorderden, dat is: hunne vereeniging vaarwel zeggen; van hen, die begrepen hebben, dat dat alleen door de kracht der vereeniging datgene kan bereikt worden, waarop zij als mensch zoo ruimschoots aanspraak hebben. Ja, ik zeg het hun ter eer: zij hebben geen schrede afgeweken van datgeene wat zij volgens regt en billijkheid hebben geeischt. Ik zeg het u, zij hebben gestreden, en lijden nog. En nu komen er uit ons land die hun dat lijden nog zwaarder maken, door in hunne plaats te gaan zitten hun brood als 't ware uit den mond te nemen. Is het niet afschuwelijk dat er nog dezulke worden gevonden, met welk een naam zal men dezulke bestempelen? Zijn dat menschen? Neen niet waar? Die naam zijn zij niet waard, want zij zien niet in, dat zij het niet alleen bederven voor hun strijdende broeders, — maar ook voor hun zelve en voor allen die in hun val worden medegesleept. En zij bewijzen daardoor dat zij niet inzien wat door de kracht van vereenigen kan uitgericht worden. Gij bewijst ook dat ge niet begrijpt dat alle menschen, waar zij zich ook bevinden in welk land ook, uwe broeders zijn, want zoo ge dit begreep, zoude ieder bete broods hetwelk gij in uwe mond steekt u walgen, gij zoudt het niet kunnen gebruiken, gij zoudt uw niet verheugen in hunne val, want die van hen, zal de uwe zijn, hun triomf zal de uwe wezen. Maar voor dit alles zijt gij ondankbaar, gij zijt geen mensch, veel minder een broeder. Het ware u beter in de diepte te zijn gsworpen dan u bezoedelt te zien met zulke wreedheden, ik zeg wreedheden, ja, dat is zoo, want zij die naar mijn brood staan, staan ook naar mijn leven. Hier volgt van zelf uit dat hij, die naar mijn leven staat een moordenaar is. Nu zult gij, zoo gij dit mogt te lezen krijgen, zeggen omdat gij niet voor ons zijt, maar tegen ons, mag ik mijn toestand niet verbeteren? waarop ik antwoord, ja, dat moogt gij, maar niet ter wille van een ander, waar gij later zelf de dupe zult moeten worden, zoo als ik boven heb aangetoond; maar van dit alles hebt gij kennis, gij zijt er innig over verblijd dat gij uwe medemenschen op zulk eene wijze in den weg staat Driewerf wee u, wanneer gij niet terugkeert op dezen uwen ingeslagen weg. Het hart moet u breken wanneer gij eens stil in uzelven gekeert nadacht over uwe handelwijze, als gij uwen vakbroeder daar ziet in armoê gedompeld door uwe schuld, door u bij zulke patroons te vervoegen, die zich als despoten over hen hebben willen stellen, en niet alleen in werken, maar ook eveneens over u, want daarom wordt gij door schoonschijnende woorden en beloften misleid. Wat zij doen is immers niets anders dan werken om te triomferen; en hierin wederstaat gij hem. Welk eene dwaasheid om mede te werken aan zijn eigen ondergang. En nu vraag ik, zonder u te wijzen op uwe plichten die gij hebt als mensch, want daar weet gij niets van, dat is ten volle bewezen, nu vraag ik u, hebt gij het nu zoo goed? Waarin bestaat dit? Ik zal u antwoorden. Als ge het goed had, dan behoefde gij niet des avonds werk mede naar huis te nemen, waar vrouw en kinderen mee aan moet, voor 25 centimen. Dit alleen is al genoeg bewezen, goed dat't er is, niet waar? Nu nog een woord tot hen, welke naar wij hebben vernomen van sinds zijn ook naar België te gaan, ik raad u aan, zoo gij dit mijn schrijven in handen mocht krijgen, er van af te zien, en niet te scharen aan de zijde van nen, die ons den voet op den nek zetten, om als het ware ons te verpletteren, maar u veeleer te vereenigen tot een Nederlandsche Sigarenmakers Bond om met ons door eene kracht te strijden, tegen over hen, die niet voor ons zijn, hetzij patroon of gezel of wie, of wat het ook zijn moge. Nu gij, wie gij ook zijt, ik heb u dit ook nog te zeggen gij, welke plan hebt om naar Antwerpen te gaan, ik raad u allen aan, hier van af te zien, want ik vraag u zoude zoo

iets niet tot iets anders kunnen leiden? Ik stel mij voor dat die menschen daar, na zoo lang te hebben gestreden, welke strijd door hunne patroons is veroorzaakt, eindelijk nu dat de overwinning bijna zeker wordt, door hen, welke zijn gekomen en zij welke nog komen zullen, die overwinning door uwe komst worde tegen gehouden, zij door een en ander moedeloos zijn ge worden, en zelfs door wanhoop zoo ver werden gedreven, dat het voor u die daar zijt, en zij, die daar nog heen willen, om zich te buiten te gaan en de handen uit te slaan door de wanhoop waarmede zij hebben te kampen.

Zoo heb ik dit nog te zeggen. Zoo gij lieden geen werk hebt, en genoodzaakt zijt u naar elders te begeven, zoo gaat dan naar Duitschland daar zijn met elkander genomen 31 fabrieken welke arbeiders vragen, en die kunnen met elkander 200 man plaatsen Gaat daar dan heen en niet naar Belgie, want daar wordt ge als vrienden door uwe vakbroeders ontvangen en uwe zaak is eerlijk en goed, tegenover den anderen. Nu tot slot, handelt als mannen en niet als iemand, die den naam van mensch niet waardig is. En dit is mijn wensch dat in plaats te hooren, dat ge naar Belgie zijt gegaan, wij als bondgenoten elkander moge aantreffen. Dit zij zoo.

J. W. WERTWEIN
President der Nederlandsche Sigarenmakers-Bond.

P. S. Als een bewijs dat de te Antwerpen gekomen zijnde ezels het goed hebben, dient dat zij van hunne ezeldrijvers eene somme gelds hebben ontvangen om over te komen en daardoor dan ook van zelfs, zoo als ieder begrijpt, aan hen verbonden blijven. J. W. W.

HET KANAILJE.

VOLKSMARSCH.

Op muziek gebracht door Jan van den Acker.

Refrein:

„Gij zijt kanailje!" heeft men ons verweten.....
Gegroet, o naam, die zooveel grootsch bevat! —
Kanailje! zwoeg, uw *meesters* moeten eten....
Als gij niet werkt dan staat het levensrad!

I.

't Is het *kanailje*, dat met onverpoozen,
Met geest en lijf voor 't ganscho menschdom slaaft;
Doch in zijn schoot hoort men slechts zuchten loozen:
Het lijdt gebrek, en niemand die het laaft!
Het wordt veracht, als reedloos vee verstooten
Door hen voor wier bestaan 't gedurig zweet;
't Bewoont, in 't slijk, de krotten van de *grooten*,
Waarin 't verteert van wanhoop, ziekte en leed!
Gij zijt kanailje! enz.

II.

't Is het *kanailje*, dat uw rijke kerken
En uw paleizen optrekt uit het zand!...
Waar gij ook blikt, ge ontmoet zijn reuzenwerken,
Om u te voên bebouwt het ook het land!
't Zijn de *kanailjes* die de kolen delven,
Opdat er vuur en warmte wezen zou;
Doch gij vergeet, en houdt die voor uw zelven,
En hun gezin sterft 's winters van de koû!
Gij zijt kanailje! enz.

III.

Ons kroost is naûw de kinderwieg ontloopen,
Of de fabriek heeft het reeds afgemat;
Wees slaaf en zwoeg, dus hoorden wij het doopen,
Toen 't nog in 't ingewand zijns moeders zat.
Begint een zoon het brood te helpen winnen,
De bloedwet komt, en eischt hem met geweld;
En zijn onz' dochters schoon en goed tot minnen,
De *prostitutie* biedt hun handen geld!....
Gij zijt kanailje! enz.

IV.

Wie is 't die in den krijg voor 't land gaat bloeden,
En 't broederbloed op uw bevel vergiet;
Die met zijn lijf uw schatten komt behoeden,
En sterft eer 't wijkt.... is dat *'t kanailje* niet?
Men hoort met roem slechts van *'t kanailje* spreken,
't Geschiedenisboek staat vol van zijnen moed:
Het geuzenheir, dat 't land zoo wist te wreken,
En Vlaandrens volk was ook *kanailjegoed!*
Gij zijt kanailje! enz.

V.

't *Kanailje* is 't vernuft, de macht, het leven:
Al wat bestaat komt uit zijn ruwe hand;
Gansch 't handelsnet is met zijn zweet geweven,
Langs zee en stroom, langs vlak en heuvelland.
Het teelt de kunst om u met pracht t' omringen,
Zijn leven gansch is aan uw heil gewijd;
Het brengt steeds voort, en hoort men soms het zingen,
't Vergeet zijn smart en dat het honger lijdt!
Gij zijt kanailje, enz.

VI.

Maar het *kanailj'* begint thans te beseffen,
't Ontwaakt allengs, en is bedaard in schijn;
Het wil als mensch zich naast den mensch verheffen,
't Wil langer niet de slaaf der luiaards zijn! —
Ziet gij den stroom der *Internationale?*
Hij wast steeds aan ... eens breekt hij dijk en wal....
't Is het kanailj', dat, als een bliksemstrale,
De wereld eens *voor zich* hervormen zal!

Refrein:

Gij zijt kanailje, heeft men ons verweten....
Gegroet, o naam, die zooveel grootsch bevat! —
Doch lang genoeg heeft men ons zweet gegeten....
Straks staken wij den loop van 't levensrad!

HENDRIK VAN OFFEL.

Dit lied, waarop een echt populaire muziek gezet is, zal eerstdaags tegen een prijs van 15 centen het licht zien. Men kan inteekenen bij de agenten van dit weekblad.

Een woord voor allen die nog niet vereenigd zijn.

(*Slot.*)

Ja, enkelen den werkman goed gezinde werkbazen of kapitalisten, zullen er nog wel gevonden worden, dit moet ik gelooven, deze wil ik niet in bovenstaande beschuldigingen betrokken zien, maar al diegene, welke voor den werkman iets willen doen, zullen dan ook beteren raad geven, deze willen geen vereenigingen door werkbazen bestuurd, integendeel deze zullen de werklieden aansporen tot *zelfhulp*, en dit is juist wat wij doen moeten, ons zelven trachten te helpen, opdat wij anderen helpen

Neen mijne heeren! (*bijv. die te 's Gravenhage*), wij willen geen deel uitmaken van vereenigingen waar de werkbaas, die ons het loon onthoudt, ons slaafsch behandeld en geen rechter geeft voor plichten, een lid van het bestuur uitmaakt, of denke nu die *wijze* (?) mannen, dat de werkman zóó dom is, dat door hem niet wordt begrepen, dat hij *noch op de werplaats, noch op de vergaderingen*, die werkbaas niet in zijne handelingen tegen mag spreken, dat, al wat door zoodanig bestuur wordt gedaan, zonder de minste tegenspraak moet worden goedgekeurd? Neen, werklieden, wij kunnen ons zelven helpen, wij zullen gezamentlijk de middelen opsporen en aanwenden welke ons lot onze onhoudbare toestand kunnen verbeteren, krachtig aaneengesloten, kunnen wij met de weinige kennis die wij bezitten (weer de schuld van het weinige onderwijs dat wij hebben ontvangen, en betrekkelijk voor veel geld), onze eigene zaken besturen, de nood en de vele behoeften maken ons wijs, en of men nu al onze vereenigingen in een kwaad daglicht wil stellen en ons terug tracht te houden, het zal die heeren en werkbazen niet gelukken, de werklieden die eene *ware vooruitgang* wenschen, zullen zich scharen onder ééne banier, als uit ééne mond zullen dan de klachten opgaan, en voorzeker, de strijd en volharding is moeielijk, maar des te schooner zal onze overwinning zijn, onze kinderen zullen ons zegenen, het verre nageslacht zal ons dankbaar zijn, dus kom op werklieden die nog niet vereenigd zijt, ontwaakt uit uwe dommelige houding, laat u door niemand afschrikken, en neemt aan de vereeniging van uw vak, en aan eene algemeene arbeiders-vereeniging deel, opdat gij eenmaal niet het zelfverwijt gevoelt van niet mede gewerkt te hebben, om het lot én van uzelven én vooral van uwe kinderen te hebben verbeterd.

Kom werklieden, waar gij u ook bevindt, laat dit eenvoudig woord u tot spoorslag zijn; leert toch u zelven te helpen, en vereenigt u met alle werklieden, opdat de *stedelijke vereeniging* Provinciaal worde, en de *Provinciale* eene *Nationale*, en zijn dan eenmaal wij allen, zoo goed, met ware beginselen, langs wettige wegen, met gepaste middelen vereenigt, welaan, waarom zoude wij dan ONZE VEREENIGINGEN ook niet in alle landen, ja door de geheele wereld trachten te verspreiden, overal toch waar wij arbeiden, waar wij voor den arbeid voldoend loon, voldoende rechten erlangen overal toch, vinden wij onze medemenschen, allen geschapen door één God, alle afhankelijk van dat ééne opperwezen die, en dit is mijne *waarachtige overtuiging*, onze gangen kent en ze zelfs bestuurd, welaan dan, *Broeders*, die nog niet vereenigd zijn, sla de handen aan den ploeg, bereid, of help den grooten akker bereiden, opdat het zaad, dat dan gestrooid of gezaaid wordt, wortel schieten, en genoegzame arbeiders worden gevonden om al het onkruid, tusschen de goede planten komende, uit te roeied, en voor zeker, de oogst zal schoon, en rijk zijn, alsdan zal de werkman, loon naar arbeid en Recht voor plicht erlangen.

Rotterdam, Julij 1871. TH DE ROT.
President van het Werklieden-Verbond.

Gezel Redacteur,

Het weekblad *de Werkman* wordt door mij eene bijzondere voorliefde toegedragen, omdat het uitsluitend *voor* en *door* werklieden wordt geschreven.

Indien ik deze verklaring afleg, zal ik er wel niet behoeven bij te voegen, welk gevoel zich van mij meester maakte, toen ik in het voorlaatste nommer door *u* ook *mijne* overtuiging zag gedeeld, nl. dat het *Alg. Dagblad* (en *mogelijk* zijn er wel meer) gaarne het Orgaan voor Arbeidersvereenigingen zou willen verdringen uit de rijen der weekbladen; maar meer nog deed het mij pijnlijk aan, zelfs een werkman, met name C. P. Michon, zij het *niet* opzettelijk, dan toch ten minste door onvoorzichtigheid hieraan de hand te zien leenen.

En op welke wijze?

Zie het stuk: „*Mijne Hope*" in nr. 48.

Michon weet, even goed als ik, dat *de Werkman* in handen komt van roomschcatholieken en protestanten, en onder hen ook van meer of minder fijngevoeligen, die in den persoon van Jezus iets *anders* zien dan een democraat en socialist.

Michon weet, kan althans weten of begrijpen, dat *de Werkman*, die in stand moet blijven hoofdzakelijk door een groot aantal geabonneerden, door den stijl, in welken bovengenoemd stuk is geschreven geen gun-

stige colportatie zal ondervinden, te meer wanneer hij (Michon) bijbelsch zijnde, er op wijst, dat Jezus den volke het „Hebt elkander lief" in de ooren dond.... (?), en de les van Paulus vergeet: » Dat gij den broeder geenen aanstoot of ergernis geeft." (Rom. 14: 13)

Wil Michon door zulke stukken het bewijs leveren een ijverig voorstander der *Internationale* te zijn, hij zal dezelve, zóó voortgaande, evenmin als het weekblad *de Werkman* bevorderlijk zijn; veeleer zal hij afbreken dan opbouwen.

En onwillekeurig komt bij mij de vraag op: » Als Michon zulke stukken schrijft, in de heilige overtuiging daardoor de belangstelling in *de Werkman* op te wekken, waarom hij dezelve dan niet plaatst in *de Toekomst*, bij den bloei van welk blad hij voorzeker niet *minder* belang heeft dan bij dien van *de Werkman*.

Lees ik de verdediging van van Lewe in *de Toekomst* van dezelfde week, mede door Michon gesteld, dan heb ik achting voor den ernst, die in dat stuk doorstraalt; waarom kan datzelfde niet geschieden bij stukken voor *de Werkman* bestemd?

Jezus Sirach zegt (Hoofdst. 27: 8): » Gij moet niemand prijzen, tenzij dat gij hem gehoord hebt; want aan de rede kent men den man."

Is nu de algemeene werkmanszaak voor Michon eene ernstige zaak, dat hij dan in al zijn schrijven ernstig zij, zonder de godsdienstige begrippen van andersdenkenden te kwetsen.

Kan hij dit *niet* nalaten, dat hij dan *de Werkman* er niet door in miscrediet brenge.

Één ding staat vast. De werkmansstrijd is een eerlijke of hij is het niet.

Dat *ik* dien strijd als eerlijk beschouw, zal wel geen behoeven, en in deze mijne overtuiging gevoel ik zoowel behoefte aan bondgenoten eener streng godsdienstige richting als van de zijde der uiterst liberalen. En zoo beide uitersten met de daar tusschen geplaatste richtingen zich tot één geheel samenvoegen om dien strijd vol te houden, dan voorzeker bekom ik daardoor des te meer zekerheid van het goede der zaak, die zoowel Michon als ik zegt voor te staan. Maar ook dan staat het niemand vrij een twistappel te werpen in de gelederen, waardoor dezen zich zouden kunnen openen en den vijand gelegenheid gegeven worden ons te doen vluchten, zoo niet geheel te verslaan.

Ik hoop, dat Michon gelooft aan de goede bedoeling van dit mijn schrijven; doet hij dit niet, ik laat zijne opvatting voor zijne rekening.

Ten slotte wenschte ik nog der redactie te mogen verzoeken, dat, hoewel zij noch Nationale vereenigingen, noch de *Internationale kan* en *mag* weigeren stukken te plaatsen (officiëele althans) ter aanbeveling van ieders bijzondere zaak, geen plaatsruimte voortaan af te staan aan artikelen, waardoor in de eerste plaats het godsdienstig *beginsel* en daarop berustende overtuiging, van wie dan ook, kan worden geschokt, omdat men anders gevaar loopt op te houden waarlijk liberaal te zijn, alsook die stukken te weigeren, die getuigen van een geest, wiens uitgangspunt blijkt te zijn: versnippering van krachten, algemeene isoleering, en ten slotte totale vernietiging van het zoozeer gewenschte leven in vereeniging!

Door bovenstaande te plaatsen in *de Werkman* van 29 Juli zult gij verplichten

Uw getrouwe lezer,

25 Juli 1871 P. WERTHWEYN,

van den Nederl. Typografenbond.

TOESPRAAK

gehouden op de openbare vergaderingen der Algemeene Arbeiders Vereeniging „Hoop op Gerechtigheid", van Zaterdag 24 Juni en Woensdag 12 Juli,

door J. TH. SCHEEPERS.

Ten tweede male zij het mij vergund u de redenen te ontvouwen, welke ons geleid hebben tot het openlijk uitspreken van ons oordeel omtrent de naar allen schijn zoozeer gevreesde *Internationale*.

De meesten uwer weten het en het is reeds honderd en een malen gezegd: de Algemeene Arbeidersvereeniging *Hoop op Gerechtigheid* heeft de grond voor de arbeidersbeweging hier ter stede gelegd. Gij weet het ook, dat deze vereeniging in den beginne schrik verspreidde en hoe door enkele zoogenaamde werkmansvrienden pogingen in het werk zijn en worden geteeld, ten einde die groote samenvloeiing van werklieden, langs andere wegen af te leiden en hierdoor krachteloos te maken, evenals men de kracht van den bliksem verdeeld door het benedeneinde van den afleider in verschillende armen te doen uitloopen.

Deze *kortzichtigheid* en *bazenvrees* der werklieden, door *dwang*, uitgeoefend door bazen, die *honger* nevens *geld* plaatsen, is het hun mogen gelukken die grooten stroom voor den oogenblik te keeren; doch het zou hun niet gelukt zijn, zoo niet de werklieden zelven door de ijskorst van zelfzucht en tijdelijk eigenbaat dammen hadden opgeworpen, waardoor haren geregelden loop werd belemmerd

Ook weet gij allen, dat door de zoo even bedoelde werkmansvrienden, NA de Algemeene Arbeidersvereeniging *Hoop op Gerechtigheid*, is opgericht de zoogenaamde werkmansvereeniging *Arnhem*, waarvan velen uwer lid zijn. Wij zijn niet pessimistisch, d. w. z. slechtdenkend genoeg, al hetgeen deze laatste vereeniging ons doet zien, af te keuren; maar niemand kan ons tegenspreken dat wij allen grond hebben om wantrouwen omtrent hare bedoelingen te koesteren.

Ons streven was en is, onder meer, vooral de quaestie der loonen op den voorgrond te dringen, met al de kracht die in ons is, omdat wij overtuigd zijn, dat die dringend verbetering eischen.

Wanneer het nu meergenoemde werkmansvrienden ernst ware geweest om de toestand van den werkman te verbeteren, dan zou men ons in dat pogen zeker ter zijde hebben gestaan, daar er meermalen om ondersteuning werd gevraagd. Doch neen; in tegenstelling daarvan richtte men eene tweede vereeniging op.

Nu moesten wij, en ieder die verder ziet dan zijn neus lang is, toch ezelskoppen zijn, om niet te begrijpen, dat die tweede vereeniging het middel moest zijn om, ware het mogelijk, onze vereeniging in hare bedoelingen te fnuiken.

Wij hebben daarvoor grondige grieven.

De Algemeene Arbeidersvereeniging *Hoop op Gerechtigheid* wordt kennelijk vervolgd. Dit is vooral daaruit op te maken, dat door een nieuw intrigantenwapen telkens een dergenen wordt weggeschoten, welken aan het hoofd dezer vereeniging zijn geplaatst.

Reeds spoedig na de oprichting was het de president, die tengevolge zijner functie de stad moest verlaten. (Dit zij meteen een antwoord op de satirische vraag welke in de *Arnhemsche Courant* is gedaan: waarom de heer Potharst zijn licht niet meer laat schijnen voor de arnhemsche werklieden.) Daarop volgde de vice-president, die even als hij gedrongen werd van hier te gaan. Vervolgens was de beurt aan den tweeden secretaris om zijne betrekking vaarwel te zeggen, en thans is het onze geachte penningmeester, welke nu onlangs als slachtoffer van dat wapen moest vallen.

Indien men zoo wenscht voort te gaan, zal het de vraag zijn, of dat wapen niet eindelijk zal afstuiten op een onwrikbaar beginsel, gegrond op recht en billijkheid; doch daarom mogen wij de middelen niet verzuimen, om de werking van hetzelve in het algemeen krachteloos te maken.

Overtuigd dat onze vervolgers voor een groot gedeelte hunnen steun vinden in eene verkeerde beoordeeling onzer vereeniging en hun vuige laster daardoor gemakkelijk een smet op ons kan werpen, heeft het bestuur het noodig geacht zijn gevoelen omtrent een en ander openbaar te maken.

Het begint met zijne opinie te zeggen omtrent het devies der revolutie.

Vrijheid, gelijkheid en broederschap. Deze voor veler gehoor zoo oproerige kreet heeft o i., naar onze eenvoudige opvatting daarvan, volstrekt geen kwaden klank.

Wij willen eens beurtelings tegen een dezer drie, zware trillingen veroorzakende klokken slaan, en men oordeele dan of haar geluid wel zóó onaangenaam is als velen meenen.

Vrijheid! Hebben niet onze vaderen haar met hun bloed gekocht? Is zij niet het dierbaarste kleinood dat de mensch bezit? Wie toch voelt zich niet onaangenaam gestemd wanneer hem in zijne vrijheid wordt tekort gedaan? Naar vrijheid, wel te onderscheiden van bandeloosheid, te haken, daarin ligt dus niets laakbaars, en hij die het den werklieden kwalijk neemt wanneer zij streven om de belemmeringen, welke, hun in het gebruik van die vrijheid dwarsboomen, uit den weg te ruimen, is voorzeker zelve de vrijheid niet waard.

Gelijkheid. Meen niet dat wij eene stoffelijke gelijkheid wenschen, zooals die door de ultra's (overdrijvers) der *Internationale* wordt gepredikt. Neen, wij kunnen ons niet voorstellen dat eene maatschappij zich in dien toestand gelukkig zou gevoelen. De energie, enz. zou worden verlamd, en daar het eene utopie (iets denkbeeldigs) zou zijn, te meenen dat met eene algeheele gelijkheid de menschen ook eensklaps al hunne hartstochten zouden missen, zou bij nader inzien juist daardoor de broederschap ophouden te bestaan, en ieder woord en wederwoord zou bijna zijn: „ben ik mijns broeders hoeder?"

Ook ligt er m. i. eene diepe waarheid in de woorden welke de geniale Alexander Ver Huell mij onlangs hieromtrent schreef:

„De gelijkheid, nergens bestaat zij in de natuur; de Schepper wil niet dat zij bestaat; de ongelijkheid is het leven, de gelijkheid is de dood."

Daarom, de gelijkheid die wij wenschen is de gelijkheid voor de wet, en deze bestaat niet, zoolang de napoleontische spinnewebben in ons strafwetboek en andere wetten hangende, het artikel van de grondwet: „alle burgers zijn gelijk voor de wet" tot een leugen maken. In het streven naar *die* gelijkheid zijn wij het met alle gematigde arbeidersvereenigingen eens, in zooverre zij uitsluitend door arbeiders bestuurd worden.

(*Wordt vervolgd*)

Varia.

De Staten-Generaal vertegenwoordigen de natie — het volk....

Wanneer men onder de *natie* de bewoners (al de menschen) verstaat van een land — wat zijn er dan toch weinig menschen in Nederland, ten minste als het waarheid is, dat hij, die niet zijne keuze kan uitbrengen, *ook niet vertegenwoordigd wordt* (en daar zal toch niemand aan twijfelen). Bijv. in Rotterdam kiezen

een ruim 2000tal menschen (*natie*) hunne vertegenwoordigers, en de bevolking is aldaar sterk 120,000 zielen, blijft dus p. m. 118000 loopende, kruipende, zoogende en andere dieren. Allen betalen evenwel gelden, ten einde de vertegenwoordigers der *natie* reis en verblijfkosten te verschaffen!...

Rotterdam, Juli. TH. D. R.

Gezel Redacteur,

In nr. 46 wordt door de gentsche sectie der *Internationale* aangekondigd, dat zij met de uitgave van den Werkmans Almanak voortgaat.

Naar aanleiding van de in dit jaar verschenen almanak van die sectie heb ik grond te vermoeden, dat de deelneming in Noord Nederland niet overgroot zal zijn, en toch wenschte ik, dat ieder werkman zich een almanak, bepaald door en voor hem ingericht, aanschafte.

Daarom stel ik voor, ook in Noord-Nederland een almanak uit te geven, en geloof dat men daarop een kolossaal debiet kan verwachten. Eveneens vertrouw ik, dat een werkmans-Almanak voor Zuid-Nederland ook aldaar genoegzaam debiet zal vinden om de uitgave te laten doorgaan.

Het voorstel door de redactie gedaan om in den almanak op te nemen eene lijst van de secretarissen der verschillende vak- en arbeiders-vereenigingen, juich ik toe; dit voorstel kon men in beide almanakken benuttigen, doch dan was het voldoende, dat iedere editie slechts die van hare vereenigingen bevatte, terwijl de besturen der verschillende vak- en arbeiders vereenigingen in Noord- en Zuid Nederland, zich wederkeerig een almanak van Noord- of Zuid-Nederland konden aanschaffen, om zoodoende met beide polen op de hoogte te blijven.

Mocht het voorstel voor de uitgave van eene Nederlandsche Werkmans-Almanak deelneming vinden, dan verklaart zich tot medewerking bereid

Arnhem. J. TH. SCHEEPERS.

Nadat er in eenige jaren alhier geen Typographische vereeniging was, is er door den heer J. Kuiper, van Sneek eene vergadering belegd om daar weder in toe te treden, dat juist op dien dag geen sympathie heeft gevonden tot toetreding aan de Ned Typ. Bond, maar de gedachten opgewekt tot eene Typographische vereeniging, en daarna, wanneer dat velen toegetreden zijn, te besluiten wat men wil, en zijn, om het een en ander in goede vormen voort te brengen, tot het voorloopig comité benoemd: K. Visser, L. Landstra en J. Colerus, welke eene lijst doen circuleren tot algemeene deelname, waarna spoedig eene algemeene vergadering zal volgen, om ieders gedachten te hooren en daarna te regelen.

Wij juichen zulks toe, in de hoop, dat het schoone vruchten moge voortbrengen voor de Typographen in Leeuwarden; dat dan ook ieder daarin deelname.

——

Ook zijn de kleêrmakers tot een vakvereeniging overgegaan, als onder afdeeling der prov. Fr. werklieden vereeniging, en wij juichen dien stap van harte toe, want zij kunnen in hunne plaats voor haar zelven, eene groote verandering brengen in hare toekomst; zijn allen nog niet toegetreden, wij wenschen, dat ieder daaraan deelneemt, die tot hun vak behoort, en als zij het goede vernemen en het ter harte gaat, behoeft men daaraan niet te twijfelen; als bestuurders zijn werkzaam R. Colerus' president; R. Zwart, secretaris, als penningmeester (die naam is inzender van dit stukje ontgaan).

CORRESPONDENTIE.

Het ingezondene door J. Assenbroek, Edm. van Beveren en anderen in het volgend nr.

Het ingezondene over het art. van C. P. Michon kan niet geplaatst worden; het daarover door P. Werthweijn geschrevene achten we voldoende.

SUIKERBAKKERS!

SUIKERBAKKERS-VEREENIGING *„Eendracht maakt macht."* Eerste groote huishoudelijke vergadering, op Zondag 30 Juli 1871, des avonds ten 7 ure, in het locaal *de Vereeniging*, Warmoesstraat.

Op deze vergadering zal verslag worden uitgebracht door den secretaris en penningmeester.

Wegens buitengewone onkosten deze keer 5 cents entrée. Kinderen vrij. J. WERNER, secr.

ZATERDAG 29 JULIJ.

AMSTERDAM SMEDEN-VEREENIGING: RECHT VOOR ALLEN (Internationale). Vergad. des avonds ten 8 ure, ten huize van den kastelein Hennings, Kloveniersburgwal, hoek Rusland.

Betaling der contributie van 8—9 ure.

L. J. VOLKERS, secr.

SNEEK. FRIESCHE WERKLIEDEN-VEREENIGING. Des avonds ten 8 ure: bij Velthuis. Benoeming van een tweeden secretaris, een bode en tweeden afgevaardigde. J. MOLENAAR, secr.

ZONDAG 30 JULI.

AMSTERDAM. *Schilders Vereeniging V. Z. O. D.* Groote vergadering. des avonds ten 7 ure, met dames, in het locaal „de Zwaan," Nieuwendijk bij de Kolk.

NB. Een talrijke opkomst wordt verwacht.

A. REDELAAR, secr.

AMSTERDAM. NEDERL. SIGARENMAKERSBOND Vergadering, enkel voor leden, des middags ten 12 ure, ten huize van den heer Boombergen, Bierhuis, Stilsteeg.

De leden worden dringend verzocht deze vergadering bij te wonen.

Uitreiking van het reglement. Verkiezing van commissarissen van toezicht. Verkiezing van agenten.

J. HAKMAN, secr.

AMSTERDAM. Kleedermakers-Vereeniging *Vooruitgang door broederschap* Gewone Vergadering, in het locaal van den heer H. Trottier, in de Handboogstraat, 's middags ten 1 ure.

Betaling van 5 weken contributie.

P. SCHOLTZ, secr.

ZWOLLE. Werkmans-Vereeniging: HOOGER ZIJ ONS DOEL. Vergadering des midd. ten 12 ure, op de bovenzaal in het Wapen van Zwolle.

H. J. ESKES, 1ste secr.

MAANDAG 31 JULI.

ARNHEM. Algemeene Arbeiders-vereeniging: HOOP OP GERECHTIGHEID. Vergadering des avonds ten 8½ ure.

Een trouwe opkomst wordt verwacht.

J. TH. SCHEEPERS, secr.

WOENSDAG 2 AUGUSTUS.

AMSTERDAM. *Nederlandsche Typografenbond*, Des avonds ten 8½ ure precies: Vergadering voor aandeelhouders der op te richten Consumptievereeniging van eenige leden van den Bond, bij den kastelein Mulder, hoek Keizersgracht en Prinsenstraat.

NB. Alleen zij die geldelijk hebben bijgedragen, zullen toegang hebben.

ARNHEM. NEDERLANDSCHE TYPOGRAFEN-BOND. Storting der contributie voor de aand Juli (5 weken) bij den penningmeester Crane, des avonds ten Storting voor de maand Juni, 's avonds van 9—10 ure.

Ook de buitenleden worden verzocht het verschuldigde over te maken.

DONDERDAG 3 AUGUSTUS.

AMSTERDAM Bestuurdersvereeniging *Help u zelven, enz.* Vergadering in het gebouw van den *Amsterdamschen Werkmansbond*, des avonds ten 9 ure precies.

ZATERDAG 5 AUGUSTUS.

LEEUWARDEN. PROVINCIALE FRIESCHE WERKLIEDEN VEREENIGING. Vergadering ten huize van den heer Deibel, Zuiderstraat, des avonds 8½ ure.

Behandeling van het reglement.

A. BEERENDS, 1e Secr.

ZONDAG 6 AUGUSTUS.

AMSTERDAM. INTERNATIONAAL WERKLIEDEN-VERBOND. Vergadering des middags ten 12 ure, in het lokaal van den kastelein Boombergen, Stilsteeg.

Betaling der contributie.

NB. Woensdag 2 Aug.: Bestuursvergadering, des avonds ten 8½ ure, in het gewone locaal.

J. E. KELLER, secr.

AMSTERDAM. Metselaars vereeniging *Door Eendracht te zaam gebracht.* Algemeene vergadering van leden, ten huize van den kastelein Gest, Jongeroelensteeg, van ouds het Stadhuis.

De leden worden vriendelijk verzocht deze vergadering bij te wonen, daar er gewichtige punten te behandelen zijn.

R. VAN MAARE, secr.

HARLINGEN. *Friesche Werklieden. Vereeniging.* Des voormiddags ten 11½ ure: Vergadering bij M. G. KALSBEEK, Hof van Holland.

Om reden er iets bijzonders te bespreken valt, worden de leden dringend verzocht de vergadering bij te wonen

P. VAN RAAT, voorl. secr.

MAANDAG 7 AUGUSTUS.

LEEUWARDEN. Kleermakers-Vereeniging. Algemeene Vergadering des avonds ten 8½ ure, ten huize van H. O. Bottinga, in het Blauwhuis.

R. SWART, secr.

DINSDAG 8 AUGUSTUS.

LEEUWARDEN. Timmermans- en Metselaarsvereeniging „Moed en Volharding." Gewone vergadering van leden, bij Bottinga, in het Blauwhuis, des avonds ten 8½ ure.

Driemaandelijksche rekening en verantwoording.

A. OOIMAN, 1e secr.

ADVERTENTIËN.

Werkloon-Berekening.

Onmisbaar boekje voor Aannemers, Metselaren, Timmerlieden, Smeden, enz.

Prijs 60 Cents.

Uitgave van NIJGH & VAN DITMAR.

LOGIES & ONTBIJT

80 Cents.

Voor **80 Cents** heeft men bij den ondergeteekende eene **vrije kamer, goed en rein bed,** alsmede een **goed ontbijt.** Ingeval men niet ontbijt is de prijs minder. Het logement is in 't midden der stad gelegen, dus voor de bezoekers zeer gewenscht, te meer daar er voor heeren reizigers gelegenheid bestaat tot het uitpakken van monsters.

Adres **M. SMIT,** Nieuwezijds Voorburgwal, meest genaamd **Pijpenmarkt, E, No 457,** te **Amsterdam.**

Men vraagt een

LOOPJONGEN.

Adres bij den heer P. G. Ph. JONKMAN, Boekbinder, Lange Pannekoekstraat bij de Prinsenstraat, 9—143, te *Rotterdam.*

Amsterdam. — H WOLLRING.